

NRC HANDELSBLAD

Zaterdag 27 februari & Zondag 28 februari 2010 Jaargang 40 no.126 Algemeen Handelsblad (1828) en Nieuwe Rotterdamsche Courant (1844)

Bezorginformatie: www.nrc.nl/service 088 720 555 ma/vr tot 19.45, za tot 16.45 Prijs €2,95

nrc.nl

Dit weekeinde met de bijlagen **NRC Weekblad**, **Opinie & Debat** en **Wetenschap** en het katern **Economie**

vancouver 2010

	9	11	7	Totaal
1. Duitsland	9	11	7	27
2. Verenigde Staten	8	12	12	32
3. Noorwegen	8	6	6	20
4. Canada	8	6	3	17
10. Nederland	4	1	2	7

Uitslagen tot zaterdag 03.00u

> Sport: pagina 10 en 11 en nrc.nl/vancouver

NRC Weekblad

- Is biologisch eten beter of onzin?
- 8 jaar Balkenende, een visionair zonder gezag
- Erfstuk van opa: een aquarel met een mysterieus briefje

Economie

Met Turkse schoonheid uit zee de catwalk op
Opinie & Debat
Ik werk, dus ik denk te weten wie ik ben
Wetenschap
Taal kent geen universele wetten

Binnenland 2, 3
Buitenland 4, 5
Kunst 7, 9
Sport 10, 11
Economie 13-15
Beurs 17, 19
Familieberichten 21
Weer 23
Achterpagina 24
Opinie & Debat 1-11
Wetenschap 1-16
NRC Weekblad 1-48
Radio en televisie 42-45

> **nrc.tv** Dick Berlijn over Uruzgan

Geen communie in Sint-Jan zondag wegens homo-actie

ROTTERDAM, 27 FEBR. Het kerkbestuur van de Sint-Jan in Den Bosch heeft besloten morgenochtend geen communie uit te reiken tijdens de mis van tien uur. Het kerkbestuur neemt die maatregel in verband met de aangekondigde protestactie van homo's. Pagina 3

Deelstaat koopt bankgegevens

ROTTERDAM, 27 FEBR. De Duitse deelstaat Noordrijn-Westfalen heeft een cd-rom met Zwitserse bankgegevens van Duitse belastingontvangers gekocht. De deelstaat wilde niet zeggen van wie de cd-rom is gekocht en evenmin voor hoeveel geld. Pagina 13

Sigaret wordt veel rokers te duur

DEN HAAG, 27 FEBR. Steeds meer mensen stoppen met roken omdat het te duur wordt. In 2009 gaf bijna een kwart van de stoppers aan dat ze wegens de kosten hun gewoonte opgaven. Pagina 3

Geen derde termijn president Uribe

COLOMBO, 27 FEBR. Het Consti-

Studie mogelijk misbruik paters

Door een onzer redacteurs
ROTTERDAM, 27 FEBR. De orde der salesianen van Don Bosco laat een onderzoek doen naar de omvang en aard van mogelijk seksueel misbruik in internaat Don Rua in 's-Heerenberg. De overste van de salesianen in Nederland, pater Herjan Spronck, spreekt zijn „oprechte excuses uit aan iedereen die bij hen de muren van de salesianen heeft gekregen waarop hij of zij mist kunnen rekenen.”

Daar heeft de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR), de overkoepelende organisatie van rooms-katholieke congregaties, gisteravond bekendgemaakt.

Het bestuur van de congregatie heeft tot het onderzoek besloten na publicaties, gisteren in deze krant en op de Wereldroep, over mogelijk misbruik door paters salesianen van minderjarigen in de jaren zestig en zeventig. „Juist in een congregatie waarvan de stichter, de heilige Don Bosco, de onaanvaardbaarheid van de jeugd centraal stelde, mag dergelijk misbruik nooit plaatsvinden”, aldus

Werkgevers willen praten over pensioen

FNV blij met handreiking

De val van het kabinet biedt werkgevers en vakbonden een laatste kans om de regie over verhoging van de pensioenleeftijd te herwinnen. „Het pensioen is van ons.”

Door onze redacteur
MICHELLE DE WAARD

DEN HAAG, 27 FEBR. De sociale partners willen de val van het kabinet gebruiken om opnieuw met elkaar te onderhandelen over de pensioenen en langer doorwerken. Werkgeversvoorzitter Bernard Wientjes van VNO-NCW nodigde gisteren FNV-voorzitter Agnes Jongerius uit samen een pensioenakkoord te sluiten voordat een nieuw kabinet gevormd is.

Na het mislukte overleg in de Sociaal-Economische Raad eind september over het onttrekken van

zou een slechte zaak zijn als de bal bij een nieuw kabinet komt te liggen”, aldus Wientjes. „Het pensioen is van ons, van de sociale partners”, zei hij en doelde op de aanvullende bedrijfspensioenen.

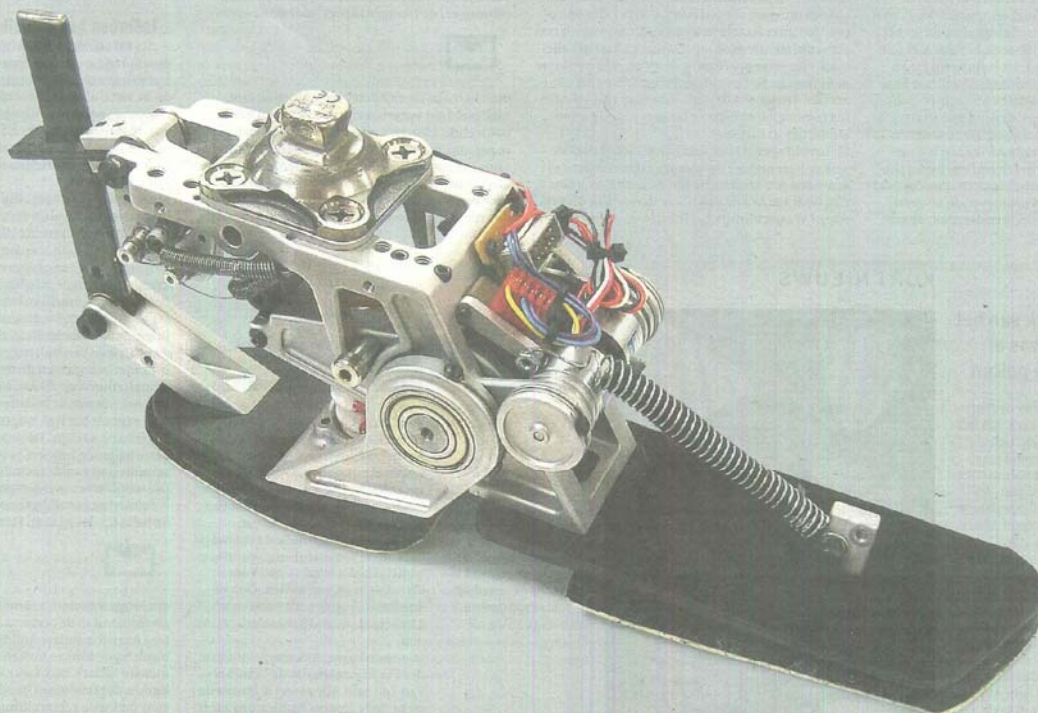
Daarmee raakte hij een gevoelige snaar bij Jongerius. Want een belangrijke reden waarom de grootste vakcentrale FNV zich hevig verzette tegen het kabinetsvoorstel over de AOW was dat ook het aanvullend pensioen pas met 67 jaar zou mogen ingaan. Het kabinet maakte bovendien tot irritatie van de bonden het pensioensparen fiscaal minder aantrekkelijk, zodat mensen wel gedwongen zouden zijn tot 67 jaar door te werken.

Evenals de werkgevers beschouwt de vakbeweging de aanvullende pensioenen als het exclusieve terrein van de sociale partners, waar de overheid zich niet mee moet bemoeien. Mede daar-

Wetenschap

NRC Handelsblad Zaterdag 27 februari & Zondag 28 februari 2010

Deze week
Er is geen
universele wet
in taal 8-9

Het nut van ontkennen dat je kanker hebt 4-5

Elektrisch bacterienetwerk in de bodem 7

En achterop De Kleine Wetenschap 16

zijn, hij kan toch lekker probleemloos genieten van muziek en gedreven vragenstellers en onderzoekers hun gang laten gaan?

REIMER BEKUIS
Den Helder

WETENSCHAPSBIJLAGE 06-02-10

Oppebevel in vredetijd

Astrid Scholtens beoogt dat de commandostructuur voor rampenbestrijding in Nederland op verkeerde principes is gebaseerd. De structuur is afkomstig uit het leger en zou niet werken. Scholtens bekritiseert vooral het oppebevel van de burgemeester. Hij moet niet de oppebevelhebber uithangen, maar als boegbeeld de crisis duiden voor de burgers. Zeker in de eerste uren van

een ramp kan hij vanwege de chaos en het informatiegebrek onmogelijk leiding geven aan de hulpverleningsdiensten. Die zijn volgens Scholtens trouwens helemaal nauwelijks aan te sturen en dat moeten we maar accepteren: ze doen bij een ramp wat ze normaal gesproken ook doen. De brandweer blust branden en de politie handhaaft de orde. Het is weinig hoopgevend dat Scholtens anders dan vertrouwen op deze zelfwerkzaamheid van de hulpdiensten en de zelfredzaamheid van burgers, geen andere oplossingen weet aan te dragen voor de verbetering van de rampenbestrijding. Ze concludeert ten onrechte dat de structuur niet deugt en doet de waarde ervan tekort. De commandostructuur is broodnodig: om enig effect te bereiken zal de zaak toch, het liefst eenhoofdig, aangestuurd moeten worden. Complex operaties vereisen coördinatie en commandovoering. Net als in het leger gebruikelijk is. En daar zijn nog wel meer concepten te halen die voor de rampenbestrijders nuttig zijn. Zo gaat de Nederlandse defensiedocctrine uit van het leiden van de principe van 'opdrachtgerichte commandovoering'. De essentie daarvan is dat de hoogste commandant in zijn bevel duidelijk maakt wat het

oogmerk van zijn opdracht is en welk effect hij met de operatie wil bereiken. De uitvoering is aan de lagere commandanten, die afhankelijk van de situatie ter plaatse beslissen wat de beste actie is om het doel te bereiken. De vrijheid van handelen is niet onbeperkt: zodra een beslissing het mandaat of de middelen te boven gaat, wenden zij zich tot hun hogere niveau dat dan in middelen voorziet of een beslissing neemt. Bij rampenbestrijding valt te denken aan de beslissing om te evacueren, een wettelijke bevoegdheid van de burgemeester.

Werken volgens dit principe biedt, zoals Scholtens bepleit, de ruimte voor hulpdiensten om *Naturalistic Decision Making* te bedrijven en voor de burgemeester om zich als boegbeeld op te stellen, zonder dat hij de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de rampenbestrijding die hij in ons staatsbestel nu eenmaal heeft hoeft los te laten. En dat alles kan uitstekend binnen de drielaagse commandostructuur, die overigens binnenkort in een amvb onder de Wet veiligheidsregio's wordt vastgelegd.

ERIK KLAVER
Leiden

WETENSCHAPSBIJLAGE 20-02-10

Waar komt zand vandaan?

Beste Dr. Zeepaard,
Als zand nog fijner wordt gemalen dan wordt het silt en steeds fijner silt lost uiteindelijk op als silicium en aluminium zuur in water (H_4SiO_4 en H_2AlO_4). Klei vormt dan weer bij neerslag van ondermeer silicium en aluminium hydroxiden in poriënvlloeistof in bodems, of uit de vertering (oplossing en precipitatie) van vulkanische gesteenten, vooral vulkanische as. Tijdens het lezen van uw, voor het overige voortreffelijk stukje, moest ik denken aan dat jongetje dat men had wijsgemaakt dat klei uiteindelijk uit (koraal)zand zou ontstaan als je er maar lang genoeg op wachtte, en die dientengevolge een emmer met zand en wat zeewater in de hoek van de tuin had gezet. Dat jongetje zal inmiddels iets in de financiële wereld geworden zijn, want zijn geloof in de natuurwetenschappen moet hij wel kwijt zijn.

Zo iets wilt u toch niet op uw geweten hebben neem ik aan?

HANS ZIJLSTRA
Cagliari, Italië

REACTIES OP DE INHOUD VAN DEZE BIJLAGE GAARNE
BINNEN VEERTIEN DAGEN NAAR REDACTIE
WETENSCHAP NRC HANDELSBLAD,
POSTBUS 8987 3009 TH ROTTERDAM
E-MAIL: WETENSCHAP@NRC.NL
DE BRIEVEN DIENEN DE LENGTE VAN 400 WOORDEN
NIET TE Overschrijden

INTERNET

Deze week verscheen op
www.nrc.nl/wetenschap:

- Onbekende brief van Descartes gevonden
- Veel blijvende nierschade door gifmelk in China
- Muggenlaserkanon
- Nieuw type kunstvlees uit Wageningen, nu mét beet!
- Grizzlybeer kraakt ijsbeerhol.

moeten terug naar wat ons in het verleden – te beginnen bij de Batavieren, die nooit door de Romeinen overwonnen werden – zo sterk heeft gemaakt. De eigen aard, het volkskarakter zou men later zeggen, moet in ere worden gehouden en de eigen producten de waardering krijgen die hun toekomt. Tenminste als ze ook weer de kwaliteit hebben die ze vroeger hadden. De handen uit de mouwen, iedereen aan de slag in nijverheid en handel, zodat de welvaart van de 'vorigen gelukstaat' (de zeventiende eeuw) weer terugkeert.

Bijzonder aan dit opkomende nationalisme is niet alleen de economische inkleuring, maar ook de visie op een eenheid in verscheidenheid. Men is er zelfs trots op dat in een klein en dichtbevolkt land als Nederland zoveel lokale en regionale verschillen bestaan. Er is een sterke gemeenschappelijke grondslag, maar in de loop van de tijd hebben zich door invloeden van andere volkeren, maar ook van het klimaat, de bodemgesteldheid en het soort werk ook heel veel verschillen kunnen ontwikkelen. Voor het eerst worden die ook tot in detail beschreven in wat in Nederland de eerste etnografische en demografische studies zijn. Zo beschrijft Berkhel in zijn *Natuurlijke historie van Holland* de gestalten en de kleding van de mannen en vrouwen van iedere tijd en ieder gewest in Holland.

De centrale figuur in de studie van Eveline Koolhaas is de Amsterdamse drukker en prentendelaar Evert Maaskamp, gevestigd op de hoek van de Dam en de Kalverstraat. Een fascineren-

de figuur, die de prentkunst in Nederland tot een internationaal concurrerend niveau wist te verheffen en er in slaagde van Lodewijk Napoleon voor zijn bedrijf het predikaat 'koninklijk' te verwerven. Toen de koning, korte tijd zijn overbuurman in Amsterdam, het veld moest ruimen, had hij wel meteen spotprenten op diens persoon in de aanbieding. Uiteindelijk kwam hij daar toch niet mee weg en werden zijn pogingen bij de koning in het gevecht te komen hem vele jaren later alsnog zeer kwalijk genomen.

Zijn reputatie en betekenis dankt Maaskamp aan zijn in 1803 begonnen lange reeks *Afbeeldingen van de kleding, zeden en gewoonten in de Bataafse Republiek*, in de woorden van Eveline Koolhaas, 'de nationalisering van de etnische verscheidenheid, of anders gezegd, de etnisering van de natie'. Klederdrachten als kenmerkende uiting van de nationale identiteit, maar het verschil tussen de klederdrachten weer als teken van verscheidenheid.

Wat Maaskamp liet zien was het begin van waar nu nog toeristen voor naar Marken en Volendam trekken en wat in de volledig verzonden klederdracht van de volledig verzonnen 'Frau Antje' nog steeds als typisch Nederlands geldt. Het is heel verrassend te zien hoeveel van wat ook nu nog als nationaal erfgoed beschouwd wordt twee eeuwen geleden al als ontdekking werd gepresenteerd. Er nu op terugkijkend blijkt het toch meer de schepping van de Nederlander geweest te zijn.

INHOUD

8 IN HET MIDDEN 9

In de uithoeken van de wereld bestaan talen die het idee onderuithalen dat alle talen gemeenschappelijke kenmerken hebben. Er zijn steeds minder taalkundigen die geloven in Chomsky's aangeboren grammatica.

Pagina 4

Psychiater Tineke Vos vindt ontkenning bij kankerpatiënten niet erg.

Pagina 7

Modderbacteriën leggen elektrische circuits aan waarmee ze elkaar energie verschaffen.

Pagina 11

Kan één hersencel één herinnering bewaren, zoals aan Jennifer Aniston?

Pagina 13

Duikende cenden in het AW-labo.

Pagina 16

De Kleine Wetenschap Stroom uit de sportschool. Prikken in een ballon.

ENVEROER 4 Hartaanval door DNA-variant buiten gen 5 Zonlicht laat hout uiteenvallen 11 Boek over komeetslag 13 Zieke mier verlaat nest om te sterven

Redactie Wetenschap Ellen de Bruin • Margriet van der Heijden • Karel Knip
Wim Köhler • Michiel van Nieuwstadt • Werna Oosterbaan • Hester van Santen
Hendrik Spiering (chef) • Dirk Vlasblom • Vormgeving Henry Cannon
Postbus 8987 3009 TH Rotterdam Telefoon 010 4066353 e-mail wetenschap@nrc.nl

Bij de voorplaat

Een goede voet slaat energie op als hij de grond raakt tijdens een voetstap.

Maar om een prothesevoet te maken die dat doet, was nog een hele toer. Afgelopen donderdag schreef Herbert Blankesteijn erover in zijn rubriek Techno op de wetenschapspagina. Maar een mooie foto kon er toen niet bij. Daarom siert de kunstvoet die bij het stappen eerst energie opvangt en daarna bij de afzet weer een duwtje mee geeft nu de voorpagina van deze bijlage. De kunstvoet is ontwikkeld aan de University of Michigan door onder anderen Steve Collins die nu aan de Technische Universiteit in Delft werkt. Mensen met een prothesevoet hebben voor lopen bijna 25 procent meer energie nodig dan wandelaars met eigen voeten. Dat is het gevolg van energieverlies bij het neerkomen. Deze kunstvoet reduceert dat energieverlies tot krap 15 procent. Een veer die bij het neerkomen wordt ingedrukt en dan wordt geblokkeerd verzorgt de energieopslag. Bij de afzet komt de veer weer los. [WK]

